

Een simpel pensioenplan, zonder ruzie

Pensioenadviseur komt met plan om Nederlands systeem te moderniseren

MARCO VISSER

Telkens botsen bedenkers van nieuwe pensioenplannen op dezelfde muur. Hoe ga je van een oud naar een nieuw stelsel? "Dat wordt tien jaar lang ruzie," voorspelt actuaris Marc Heemskerk van pensioenadviesbureau Mercer. Terwijl dat volgens hem niet nodig is.

Met enige vrees kijkt hij uit naar de nieuwe richtlijnen die de Sociaal Economische Raad binnenkort presenteert. Er zit 1400 miljard euro in de pensioenpotten. Met kleine aanpassingen kan het pensioenstelsel er volgens Heemskerk volledig anders uitzien.

Dat is nodig ook. Het stelsel dat in het buitenland zo wordt geroemd, gaat volgens Heemskerk ten onder aan wantrouwen. "Zonde. Zo slecht is ons pensioenstelsel niet."

Allereerst wil Heemskerk af van gestaar in glazen bollen. "Wat zo raar is aan ons huidige systeem: dat veronderstellingen je pensioen bepalen. Als je 25 bent, is de inschatting van de rente belangrijk voor de hoogte van je pensioen, net als de levensverwachting. Maar we weten niets van rente en levensverwachtingen over veertig jaar."

Op Mijnpensioenoverzicht.nl. staat hoeveel je als gepensioneerde per maand krijgt. Bijvoorbeeld duizend euro. "Dat is onzin. Wat je moet zeggen is: je hebt tot nu toe 10.000 euro gespaard. Hoeveel dat waard is als je met pensioen gaat? Geen idee."

Het tweede deel van Heemskerks pensioenplan gaat over splitsen van de pensioenpremie. Zowel de werkgever als de werknemer betaalt mee aan de premie. "De werkgeversbijdrage kan net als nu naar de pensioenpot. De

werknemersbijdrage kan je flexibel inzetten. Jongeren hebben weinig besteedbaar inkomen. Moeten die al pensioenpremie betalen? Wat mij betreft niet. Als ze ouder worden, kunnen ze alsnog meer betalen. Het werknemersdeel kunnen zij bijvoorbeeld inzetten voor een eigen huis."

Een flexibel werknemersdeel vereist een eigen pensioenpot, vindt Heemskerk. "Dat is belangrijk voor jongeren. Zij moeten het vertrouwen terugkrijgen. Dat lukt alleen als er iets in het eigen spaarvarken zit. Voor ouderen is dat minder belangrijk. Die willen geen bedrag wat zij hebben gespaard, maar willen weten welke uitkering zij daarvoor kunnen krijgen."

Het derde deel van het plan van Heemskerk is dat iedereen dezelfde mix van aandelen en obligaties krijgt. In de huidige regelingen met eigen pensioenpotten (bij beschikbare premieregelingen) is het de gewoonte om voor jongeren risicovol te beleggen door meer in aandelen te handelen. Voor ouderen kiezen pensioenfondsen en verzekeraars eerder voor de veilige obligaties. "Zonde, want als je jong bent zit er bijna niks in je pot om te beleggen. Dan levert risico nemen weinig op. Geef iedereen dezelfde mix van aandelen en obligaties. Het past ook bij de risicoperceptie. Jongeren zeggen vaker: er is al zoveel onzeker in het leven, laat het pensioen dan maar zeker zijn."

Vervolgens wil Heemskerk een onderscheid maken tussen een opbouwfase en een aanspraakfase. "Tot 47 jaar zit je in de opbouwfase en zie je hoeveel je hebt gespaard en wat je beleggingen opgeleverden. Tussen je 47ste en 67ste kom je geleidelijk in de aanspraakfase. Dan zie je niet alleen hoeveel geld je hebt gespaard, maar stap voor stap ook welk pensioen je daarvoor kunt verwachten."

Pensioenfondsen geven dan dus pas op latere leeftijd een prognose van de mogelijke uitkeringen. Het scheelt nogal wat of je voor een 25-jarige een voorspelling moet geven over rente en levensverwachting of voor een 50-jarige."

Dan de overgang van het oude naar het nieuwe stelsel, en de dreigende tien jaar durende ruzie. Heemskerks oplossing is simpel. De opgebouwde aanspraken blijven zoals ze zijn. Een 30-jarige werknemer die tot nu toe een maandelijks uitkering van 150 euro heeft opgebouwd, neemt dit mee in zijn nieuwe potje. Daar doet hij verder niks mee, omdat hij opnieuw begint met opbouwen volgens de nieuwe regels. Bij pensionering krijgt hij de 150 euro plus het geld dat hij in het nieuwe stelsel heeft gespaard.

"Afgezien van de individuele potjes, lijkt mijn plan sterk op het huidige stelsel. Je moet dat ook niet zomaar weggooien. Je kunt beter de pijnpunten aanpakken en het vertrouwen terugwinnen. Dat doe je door niet uit te gaan van veronderstellingen en helderheid te scheppen over wie de eigenaar is van het geld."